

METRO - Kohēzijas politikas loma un nākotnes perspektīvas metropoles areālu un pilsētu plānošanā

Rīgas metropoles areāls

Metropoles pārvaldības institucionālā dimensija

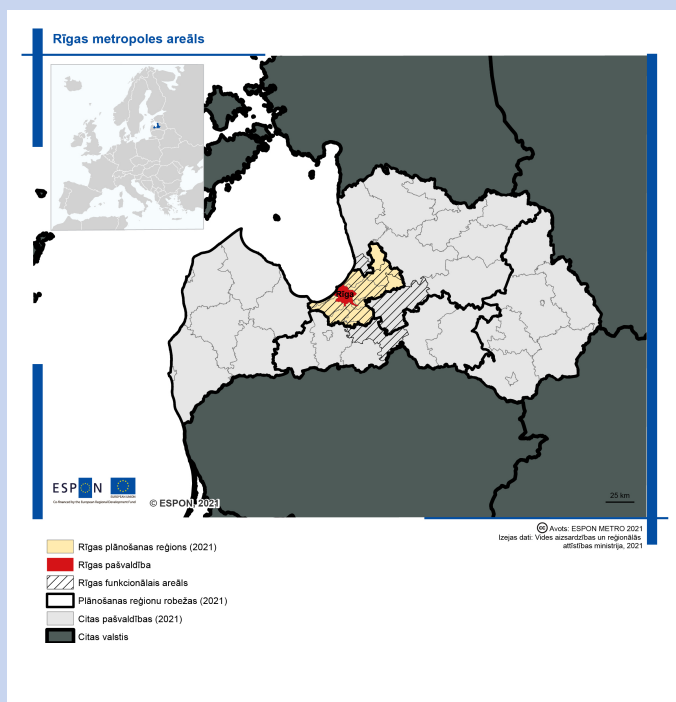
Gadu gaitā daudzos stratēģiskos attīstības un plānošanas dokumentos ir uzsvērtā Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles nozīme un potenciāls. Argumenti ir par labu Rīgas metropoles areāla kā nacionālo interešu telpas attīstībai. Šajā jomā ir daudz paveikts dažādu attīstības dokumentu izstrādē, kuros ir uzsvērtā Rīgas metropoles areāla loma un atspoguļota vairāku ieinteresēto dalībnieku veiksmīga sadarbība metropoles līmenī.

Nozīmīgs notikums ir 2018. gada martā Rīgas plānošanas reģiona (RPR) sāktais darbs pie Rīcības plāna izstrādes Rīgas metropoles areāla attīstībai. 2019. gada oktobra beigās Rīgas dome un Pierīgas pašvaldību apvienība parakstīja sadarbības memorandu "Par Rīgas metropoles areāla sadarbības ietvara izveidi". Rīcības plāns tika apstiprināts 2020. gada janvārī. Vienlaikus tika pieņemts lēmums par atbalstu, sadarbības veicināšanu un kompetenču palielināšanu starp visām metropoles areāla attīstības procesos iesaistītajām teritorijām.

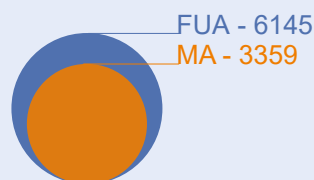
Rīgas plānošanas reģions ir viena no galvenajām sadarbību veicinošajām institūcijām Rīgas metropoles areālā. Papildus tas nodrošina reģionālās attīstības plānošanu un pašvaldību, kā arī citu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību un plānošanas speciālistu sadarbības tīkla koordināciju. Būtiska loma ir arī Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienībai "Rīgas Metropole", tostarp Rīgas metropoles areāla sadarbības, attīstības un konkurētspējas veicināšanā nacionālajā, Baltijas jūras reģiona un Eiropas līmenī.

Eiropas Savienības (ES) kohēzijas politikas pārvaldības aspektā Rīgas plānošanas reģiona un Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienības "Rīgas Metropole" pārstāvji darbojas nacionālajā ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda apakškomitejās un ir balsstiesīgi ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Uzraudzības komitejas locekļi.

Teritoriju dati

Platība (km²)

Iedzīvotāju blīvums (uz km²)

MA - 259

FUA - 152

Iedzīvotāju skaits (x1000)

MA - 870

FUA - 932

Pašvaldību skaits

MA - 9

FUA - 12

FUA = Pilsētas funkcionālais areāls
MA = RPR pēc 2021. gada jūlija reformas

Viens no būtiskajiem izaicinājumiem, ar ko jāsaskaras, raksturojot Rīgas metropoles areālu, ir tā definēšanas dažādās pieejas. **Lēmums par Rīgas metropoles areālā iekļaujamajām pašvaldībām nav pieņemts.** Tas būtu palīdzējis atvieglot plānošanas procesu un sadarbību, kā arī sasniegt galvenos metropoles areāla attīstības mērķus.

ES kohēzijas politikas mērķi Latvijā tiek īstenoti ar trīs lielāko fondu – Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda – starpniecību. To īstenošanas lēmumi tiek pieņemti centralizēti.

Rīgas metropoles areālam kā vienotai teritorijai nav savu atbalsta instrumentu. Tas ir izaicinājums kopīgu investīciju un sadarbības aspektā.

Rīgas metropoles areāla institucionālā kapacitāte galvenokārt ir saistīta ar Rīgas plānošanas reģionu. Rīgas un Pierīgas pašvaldību apvienība “**Rīgas Metropole**” ir **augšupejošās pieejas (bottom up) iniciatīva.**

Eiropas Savienības un citu ārvalstu finanšu fondu līdzfinansēto projektu īstenošanas finansējuma īpatsvars Rīgas plānošanas reģiona pašvaldībās ir atšķirīgs.

ES kohēzijas politikas ietekme uz metropoles areāla pārvaldību un sadarbību nav bijusi gana aptveroša. Pašreizējā kohēzijas politika atspoguļo investīcijas pašvaldībās.

PJ1 Kā stiprināt metropoļu lomu ES kohēzijas politikas izstrādē, pārvaldībā un īstenošanā?

Jāveicina **aktīvāka metropoles pārstāvju iesaiste** Darbības programmas plānošanas un programmēšanas procesā jau izstrādes sākumposmā. Plānošanas reģioniem kā sadarbības platformām jācenšas sekmēt diskusiju par sadarbību starp pašvaldībām un nacionālo līmeni ES kohēzijas politikas pārvaldībā.

PJ2 Kā palielināt ES kohēzijas politikas pievienoto vērtību metropoļu politikas plānošanā un īstenošanā?

Lai risinātu kopīgas problēmas, kas saistītas ar Rīgas metropoles areāla attīstību, nepieciešami **specifiski finansēšanas instrumenti.** Tas veicinātu sadarbību un pārvaldību, kā arī uzlabotu Rīgas metropoles areāla konkurētspēju, kā arī palīdzētu sasniegt plānošanas dokumentos minētos mērķus, koordinējot Rīgas metropoles areāla rīcības plāna un Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmu ar citu plānošanas reģionu attīstības programmām.

PJ3 Kā palielināt ES kohēzijas politikas lomu metropoļu pārvaldības un sadarbības veicināšanā?

Jāturpina un jāveicina dialogs par metropolēm un to lomu. Nepieciešams **nostiprināt metropoļu pozīcijas** saskaņā ar ES kohēzijas politikas pārvaldības principiem. **Aktīvāka reģionu un metropoļu pārstāvju iesaiste** ES kohēzijas politikas plānošanā un programmēšanā pilnveidotu metropoļu pārvaldību.

Galvenie
metropoles
izaicinājumi

Rekomendācijas